

НАУКОВИЙ СВІТОГЛЯД ОЛЕКСАНДРА ОЛЕКСАНДРОВИЧА БОГОМОЛЬЦЯ

Шарлай Н.М.

(Полтава, Україна)

«...Мій девіз: життя – це ще не все,
головне – служіння людям».

О.О. Богомольць

Великі можливості формування наукового світогляду закладено в навчальному процесі. Кожна наука вивчає закономірності явищ певної галузі об'єктивного світу і, відповідно, кожний навчальний предмет робить свій внесок у формування наукового світогляду

У формуванні наукового світогляду особлива роль належить соціальній і професійній позиції педагога. Поєднання глибокої ідейної переконаності з високим професіоналізмом, уміння реалізувати світоглядний потенціал свого предмета й організувати різноманітну діяльність для вияву учнями своїх світоглядних позицій є важливою умовою формування їх наукового світогляду.

Науковий світогляд і творчі інтереси Олександра Олександровича Богомольця в перше десятиліття ХХ ст. формувались в атмосфері Одеського університету, де ще свіжі були передові ідеї борців за матеріалізм у природознавстві – Івана Михайловича Сеченова, Іллі Ілліча Мечникова та Олександра Онуфрійовича Ковалевського. Його вчителями були прогресивні вчені того часу: В.В. Підвисоцький і Л.О. Тарасевич, які залучили його до школи І.І. Мечникова, М.Г. Ушинський – учень В.В. Пашутіна та С.П. Боткіна, і видатний дослідник В.В. Воронін.

Від школи І.М. Сеченова–В.В. Пашутіна, О.О. Богомольць сприйняв усвідомлення великого значення експериментального методу дослідження, інтерес до фізіологічних процесів, обміну речовин; від школи І.І. Мечникова – еволюційний підхід до аналізу патологічних процесів, ідеї про значення реактивності організму в розвитку патологічних процесів і роль сполучної тканини, інтерес до проблеми старіння організму, думку про можливість стимуляції функцій організму за допомогою специфічних цитотоксичних сироваток [2, с. 111].

Але найголовніше — від цих передових шкіл природознавців Олександр Олександрович вже на ранніх етапах своєї наукової діяльності сприйняв переконання в реальності та пізнавальності навколишнього світу, намагання розглядати організм як єдине ціле в його розвитку та зв'язках з навколишнім середовищем. Проте Богомольць не пасивно сприймав наукові ідеї шкіл, під впливом яких проходили перші роки його наукової діяльності, а творчо перероблював їх і розвивав.

О.О. Богомольцем було створено вчення про «фізіологічну систему сполучної тканини». Цією назвою він хотів підкреслити, що сполучна тканина виконує в організмі важливі фізіологічні функції. Поняття «фізіологічна система сполучної тканини» включало різноманітні клітинні елементи сполучної тканини та міжклітинні утворення (основна речовина та волокнисті структури). [1, с. 43].

Була в Олександра Олександровича ще одна улюблена ідея – довголіття. На її прикладі особливо чітко видно, наскільки далекоглядним був Олександр Олександрович, наскільки глибоко він розумів теоретичне і практичне значення цієї ідеї для майбутнього. Як учений-гуманіст, людина з широким світоглядом і сміливим польотом думки, незадовго перед війною він висуває грандіозну за масштабами проблему продовження життя і боротьби з передчасним старінням. Свої погляди він виклав у маленькій, але яскравій монографії «Продовження життя» (1938).

Лекції Олександра Богомольця, відзначалися багатством думок, логікою викладу, вміння пояснювати найскладніші явища простою мовою. Вони були цікавими і зрозумілими для студентів, так і для маститих учених. Так професор Шерешевський –

колега Олександра Олександровича по медичному факультету Другого Московського університету – після лекції, присвяченої основам імунітету у світлі поглядів І.І. Мечникова, писав: «Дивно! Такий складний предмет і так просто викладено. Йшов від простого до складного, від зрозумілого до важко пояснюваного. Іноді мені здавалося, наче лектор зникає, а хтось невидимий легко веде аудиторію шляхом пізнаного в найсерйознішому і найскладнішому з того, що є у світі, – живого організму» [3, с. 98].

Сьогодні науковий спадок О.О. Богомольця – це вже цілі школи, напрями, заклади, лабораторії. Його учні виростили в самостійних дослідників, чиї учні й учні цих учнів керують інститутами, кафедрами, лабораторіями, готують наступне покоління науковців.

Список використаних джерел:

1. Архів Академії наук УРСР. – Ф. 10, оп. 8392, спр. 3, арк. 43.
2. Архів Президії НАН України. – Ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 111.
3. Вісник НАН України, 2011, № 9 с. 98.

ПРОФЕСІЙНО-УСПІШНА ГОТОВНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Шарлай Н.М., Соколенко В.М.,

Боряк Х.Р., Новосьолова Н.В.

(Полтава, Україна)

Професійна готовність фахівця являється складним, багаторівневим та різноплановим системним психічним утворенням, насамперед особистісним утворенням людини. Разом з тим професійна готовність припускає наявність у фахівця відповідного рівня фізичного здоров'я, сформованості та розвиненості необхідних для успішної професійної діяльності фізичних якостей, наявність відповідного рівня фізичної культури особистості. На думку К. Дурай-Новоковської професійна готовність являє собою усвідомлення високої ролі соціальної відповідальності, прагнення активно виконувати професійну задачу, установку на реалізацію знань, вмінь та якостей особистості. Однак, науковцем професійна готовністю майбутнього вчителя розглядається як вже сформований активно діяльнісний стан його особистості, що забезпечує швидку адаптацію, ефективну реалізацію та використання у процесі практичної роботи отриманих у вузі знань, вмінь, навик.

Готовність до педагогічної праці являється одним із головних аспектів професіоналізму та включає до себе різні установки на усвідомлення педагогічного завдання, моделі поведінки можуть проявлятися у різні установи на установи на усвідомлення педагогічного завдання, моделі поведінки, можуть появлятися у різних ситуаціях, обґрунтування різних, обґрунтування різних способів діяльності, уціненням власних можливостей і відповідності із майбутніми труднощами та необхідністю результатів [1]. Ядро професійної готовності фахівця складають професійна спрямованість особистості і професійну майстерність. Особливість сучасного професійного фахівця це комунікативна готовність.

Саме готовність припускає наявність у професіонала достатнього рівня розвитку умінь і навичок конструктивного та ефективного контактної взаємодії з людьми, з професійним середовищем, професійного спілкування зі співробітниками та керівниками, готовності йти на ділове і особистісне взаємодія з колегами по роботі і здатності встановлювати, підтримувати і розвивати таку взаємодію. Комунікативна готовність особистості можлива лише при достатньому рівні мовної культури людини, її вмінні правильно користуватися словом. Мовна культура особистості – важливий показник рівня розвитку культури її мислення, а професійно-мовна культура фахівця – показник розвитку його професійного мислення. Ось чому розвиток загальної і